

Elena Peeters maakt monoloog over haar pennenvrienden in de dodencel

‘Haat bevechten met haat is niet de juiste weg’

Elena Peeters schreef een jaar brieven met twee terdoodveroordeelden en één levenslang gestrafte in de VS. Ze ging haar pennenvrienden zelfs opzoeken in de dodencel. Uit die heftige ervaringen puurde ze ‘Johnnyboy’.

FILIP TIELENS

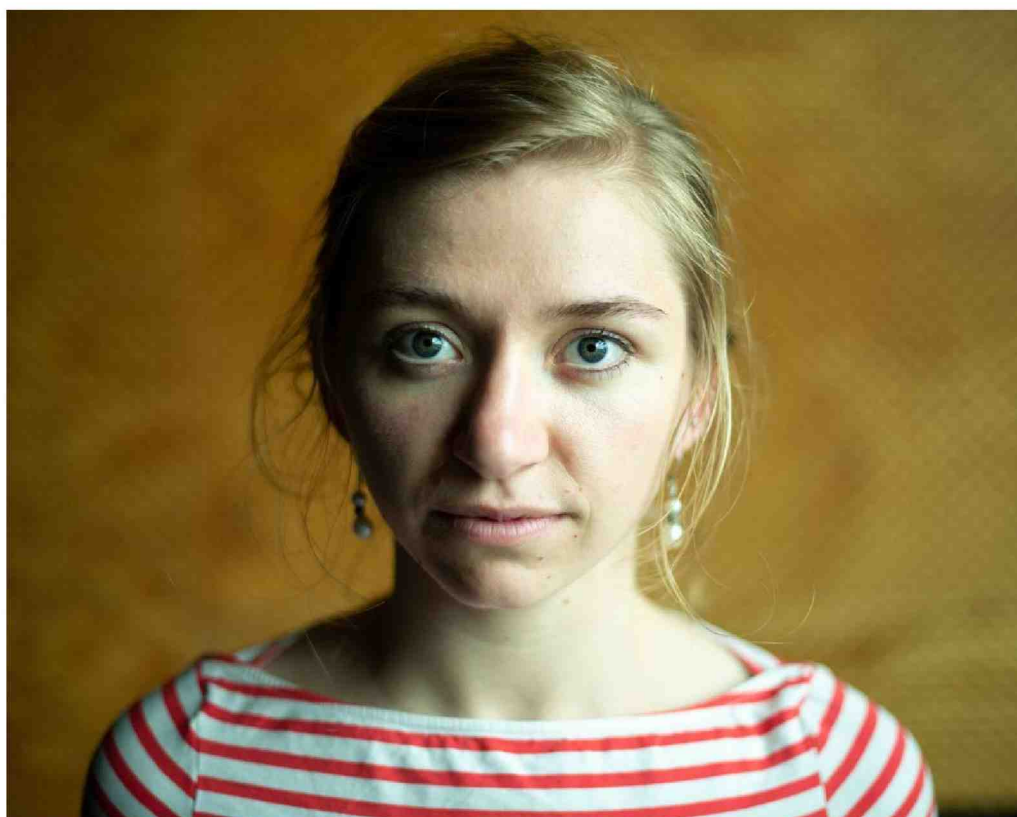
Elena Peeters (26) is niet aan haar proefstuk toe. Voor haar afstudeerproject bij Woordkunst wandelde ze in 2014 in honderd dagen naar Rome. Maar corresponderen met meervoudige moordenaars en een roadtrip van drie weken door de VS maken om hen in zwaarbewaakte gevangnissen op te zoeken, dat is nog van een ander kaliber.

Hoe kwam een jong meisje uit de Kempen op zo'n geschift idee? 'Ik las in *De Zondag* een interview met Agnes Steenssens, een vrouw uit Niel. Zij schrijft brieven met terdoodveroordeelden en gaat hen drie keer per jaar opzoeken in Texas. Haar motivatie is dat die mensen alleen maar omringd worden met haat, ze vindt dat het enige wat ze kan doen is hen een beetje liefde teruggeven. Dat vond ik fascinerend. Ik vroeg me af of ik het zelf zou kunnen: tegenover iemand zitten die gruwelijke misdaden heeft begaan en hem toch gewoon zien als een mens van vlees en bloed.'

Peeters nam contact op met gevangenis in Houston en San Francisco en via vragenlijsten werd ze aan drie mannen gekoppeld. Een soort Tinder voor gedetineerden dus, zij het enkel om te corresponderen. 'Iemand als John, met wie ik het meeste contact had, zit al twaalf jaar op *death row*. Daglicht ziet hij nooit. Slechts één uur per dag mag hij uit zijn cel. Zijn laatste bezoek dateert van drie jaar geleden. Je kan je niet voorstellen wat dat is. Ik was de eerste persoon in zeven jaar die hem een brief schreef. Omdat de gevangenen er geen activiteiten doen, was schrijven met mij het enige wat hij had.'

Mindfuck

Waarover Peeters en John dan schreven, aangezien het gevangenispersoneel hun brieven nalas en ze niet mochten praten over zijn misdaden? 'John vroeg me veel over mijn eigen leven. Eén keer heb ik mijn tuin beschreven. Met een dacht ik: dat moet toch sadis-

Elena Peeters: 'Ik heb geprobeerd om in de ziel te kijken van terdoodveroordeelden en geloof niet dat zij totaal samenvallen met hun slechtste daad'.

© Katrjin Van Giel

tisch zijn voor hem? Maar hij was daar zo blij mee: via mijn ogen had hij plots opnieuw contact met de buitenwereld. "I was blind, thank you for helping me see", schreef hij terug.'

In oktober 2017 ontmoette ze haar pennenvrienden in het echt. 'Bij John had ik een lieve jongen verwacht, maar hij bleek een stoere vechtersbaas. Dat gesprek was een *mindfuck*: hoe kon ik ooit op één lijn komen met een man die nooit liefde heeft gekend?'

'Ik was voorbereid op de gesprekken met gevangenen, maar helemaal niet op die met de gewone Amerikanen', vertelt Peeters. 'Via *couchsurfing* logeerde ik bij mensen thuis. Hoewel Texanen de meest gastvrije mensen zijn die ik ken, heb ik vaak grote ogen getrokken: bijna iedereen die ik ontmoette, was pro-doodstraf. Mensen op *death row* beschouwen ze als monsters en moordenaars. Daarvoor beroepen ze zich op geld, God en *the law*. Maar ik heb het opgezocht: de doodstraf is drie keer duurder dan iemand levenslang vast te houden. Het

'Ik was voorbereid op de gesprekken met gevangenen, maar helemaal niet op die met de gewone Amerikanen'

godsargument is al even vreemd: zowel wie voor als wie tégen de doodstraf is, zocht rechtvaardiging bij God. En de wet is niet in beton gebeiteld: in negentien staten is de doodstraf alweer afgeschaft. Haat bevechten met nog meer haat is volgens mij dus niet de juiste weg. Ik heb geprobeerd om in de ziel te kijken van terdoodveroordeelden en geloof niet dat zij totaal samenvallen met hun slechtste daad.'

Troost

De vrijheid die Peeters ervaarde door 5.000 mijl door het Amerikaanse landschap te rijden, stond in schril contrast met de gevangenschap van diegenen die ze opzocht. Maar er was nog een andere, diepere kloof. 'Net voor ik vertrok naar de VS, ging het niet goed met mijn man. In de maanden dat ik het meest met dit project bezig was, is hij in een zware depressie beland. Ineens waren thema's als leven en dood, waarvoor ik helemaal naar de VS reisde, plots ook aanwezig in ons eigen huis. Iemand die vastzit in

een cel en weer vrij wil zijn, versus mijn man die vrij is maar opgesloten zat in zijn eigen hoofd. Ik heb getwijfeld of ik deze voorstelling wel moest maken, maar net omdat alles zo dichtbij kwam, voelde ik alleen maar meer de noodzaak om dit verhaal nu te vertellen.'

'John heeft me nog drie brieven gestuurd na mijn bezoek. Door de moeilijke omstandigheden thuis had ik hem nog niet kunnen antwoorden. Ik voelde me daar verschrikkelijk bij en wou hem niet het gevoel geven dat ik hem in de steek liet. Onlangs schreef ik hem een lange brief waarin ik me excuseerde en de situatie uitlegde. Hij schreef de mooiste brief terug die ik ooit kreeg. Dat zo'n man, die door de samenleving is uitgespuwd, zo'n oprecht troostend antwoord stuurde, heeft me diep geraakt. Onze correspondentie zal wel blijven duren, denk ik.'

'Johnnyboy' van Elena Peeters, 26-29/4 in De Warande Turnhout, 4/5 in Smoutmolen Zorssel en 17/5 in Het Paleis Antwerpen.